

brieven van de gouverneur van 13 augustus en 20 september, en het antwoord daarop van 21 december 1764. [fol. 2047] De regenten hebben nooit voldaan aan de verplichting om voor een bedrag van f 17.000,- jaarlijks 16.700 balken van diverse soort te leveren. Omdat de regenten van Pati er 100 kojang rijst voor leverden, zijn ze in het begin van het jaar al voor 300 balken op hun aandeel gekort. De verdeling van leverantie is nu gewijzigd in 13.300²¹ balken tegen f 13.514,-. Hiermee wordt zelfs nog iets gewonnen en de inlander is nu ontslagen van een verplichting, waaraan hij toch niet kon voldoen en die hij nu nog niet hoeft te vervullen. Door gebrek aan scheepsruimte voor vervoer is er toch al voldoende hout. Overigens blijkt de rijkdom van de producten van Java's Oostkust hieruit dat er met het regelmatig ophalen van de voorraden in 13 maanden 53 schepen, exclusief de kleine vaartuigen, beladen konden worden. [fol. 2048] Hierdoor is hout dat enige jaren oud was en niet klaar lag, zowel als later gekapte partijen volgens een rapport van gecommiteerden door blootstelling aan de lucht niet meer waard om te vervoeren. Het bestuur heeft dit in de brief van 9 juni 1764 aangetoond en verzocht het zonder nadeel voor de Compagnie te mogen verkopen. Er is onder inwachting van de opbrengst slechts publieke verkoop toegestaan. Wat het eerste deel betrof is de Hoge Regering daarbij gebleven. Het bestuur vroeg later hout voor elke prijs te mogen verkopen, daar sommige afgekeurde exemplaren bij opbod onder de ingeboekte kostprijs bleven. [fol. 2049] Daarop is bevolen de opbrengst onder deze prijs te laten betalen door degenen die het hout lieten bederven. Wat betreft een ander belangrijk product, namelijk rijst, deed zich tegen de verwachting in de generale missive van 8 mei 1764 het heugelijke feit voor dat door de laatvallende regen het gewas van dit hoognodige voedsel goed is uitgevallen. Dit was te meer wenselijk daar de regenten van Surabaja op hun contingent van verleden jaar van 1000 last, maar 400 last geleverd hebben, ofwel minder dan de helft. Dit alarmeerde de Hoge Regering in eerste instantie zeer en ze vroeg het opperhoofd in de Oosthoek, Henrik Breton, zich te verantwoorden, omdat hij verplicht was om van deze geringe verwerving tijdig melding te maken. [fol. 2050] Via het bestuur te Semarang rapporteerde Breton aan de Hoge Regering dat, niettegenstaande de weinig belovende oogst in het vorige jaar, het hele contingent geleverd zou worden. Hiervan spreekt de brief van het bestuur van 4 januari en het antwoord daarop van 28 februari 1764 uitgebreid. Men liet het daarbij, daar Breton door de aanhoudende beloften van de regenten was misleid en omdat ze hem pas op het uiterste moment van leverantie plotsklaps waarschuwden. Wel moet hij in het vervolg beter toezicht houden. De regenten moet worden nagegeven dat het in het najaar van 1763 en het voorjaar van 1764 zeer droog is geweest en dat ze zo een rampzalig tekort niet hadden kunnen voorzien. De Hoge Regering meende dat daarom enige toegevendheid op zijn plaats was, maar was niet ongevoelig voor de problemen waarvoor de regenten haar stelden. [fol. 2051] Daar er geen aanleiding voor nadelige gevolgen, of listige praktijken mocht gegeven worden, heeft men de door de regenten aangeboden boete van 6000 Spaanse realen, of f 18.000,-, voor 600 last te weinig geleverd hout conform de brief van 12 mei 1764 laten betalen. Het bestuur verkeert in grote twijfel of er van de verbouw van cardamom wel iets van belang zal komen. Het schreef dit in zijn brief van 11 oktober 1764 in antwoord op de herhaalde aansporing, laatstelijk nog op 21 december 1764, hiervan zoveel mogelijk te verwerven. Bij herhaling is aangespoord om veel goede indigo te verwerven. De vooruitzichten daarop zijn wegens de late onophoudelijke regens niet gunstig, waardoor naar men zegt veel planten verrot zijn. Om er alles aan te doen wat voor een ongestoorde leverantie [fol. 2052] maar mogelijk is, heeft men geprobeerd dit jaar onder de gezonden f 344.415,- aan contanten het nodige kleingeld niet te laten ontbreken. Maar de herhaaldelijk genoemde schaarste te Batavia en het gebrek daaraan op Java's Oostkust heeft het slechts mogelijk gemaakt om f 58.875,- aan payment en f 68.630 aan koperen duiten te leveren. Behalve wat onder het hoofd van Batavia zal worden gezegd, is er, om zoveel mogelijk munten te be-

21 Ten rechte 13.400.